

селило въ Кантонъ, Хси била на четири години. Това е било прѣди първата за афиона война, когато силата на Китай не бѣше още сломена, и престижътъ на Императоритѣ, братията на Слънцето е билъ още недосегнатъ. Каквото и да правяли, обаче, родителитѣ на Хси не можели да изработватъ доволно за да прѣхранватъ дѣцата си. Въ южния Китай, гдѣто тѣ живѣяли, родители, които иматъ момичета, въ врѣме на утѣснение, всѣкога иматъ едно сръдство, до което могатъ да прибѣгнатъ. Добролико здраво момиче всѣкога може да се продаде съ добра цѣна. Ако не може нѣкой да прѣхранва дъщеря си, той мисли, че е мѣдро да я продаде, та съ паритѣ, що получи, да прѣхранва и себе си и сина си. Разказватъ, че ужъ сама Хси прѣдложила да я продадатъ за да могатъ да си готвятъ ястие въ семейното котленце. Баща ѝ не искалъ отъ начало да му се споменува такъво нѣщо, защото билъ малчуринецъ. Обичаятъ да се продаватъ дъщери, ако и китайски, прѣобладава главно въ южния Китай. Но гладътъ е могущъ съвѣтникъ, и слѣдъ врѣме Хси била продадена на търговецъ спорѣдъ едни, на мандаринъ и генералъ споредъ други. Какъвто и да билъ той, види се, че ималъ сръдство не само да купува роби, но и да ги храни добръ. Той билъ добъръ господаръ и отъ рано оцѣнилъ дарбитѣ на Хси. Най-чудното нѣщо е, че Хси до като била робиня, научила се да да чете и да пише. Никой не може да обясни това, но като фактъ никой не може да го оспори. *) Като робиня Хси пакъ избѣгнала обичайното стискане на краката и можела да ходи, ка-

дѣто иска. Като знаела да чете и пише, позволили ѝ да купува каквото трѣбва отъ пазаря и да държи смѣтка; съ една дума прѣди още да навърши шеснайсетата си година, тя сполучила тѣй да угоди на господаря си, щото я считали за членъ на семейството.

Тѣй слѣдвала тя до 1848 г. годината на великата Европейска Революция, и година назначена не по-малко сериозно да повлияе и на съдбинитѣ на далечния Изтокъ. Защото въ 1848 г. Императорътъ Хиенъ Фунгъ издалъ указъ, който ни напомня днитѣ на Царь Асуира. Въ книгата Естиръ е писано, че когато царътъ поискалъ да замѣсти царицата си Астинъ съ по-покорна съпруга, „рекоха царскитѣ раби, които му слугуваха: да се потърсятъ за царя млади дѣвици, красни на гледъ, и да опрѣдѣли царътъ настоятели по всичкитѣ области на царството си, и да събератъ въ Суса столицата всичкитѣ млади дѣвици красни на гледъ въ женския домъ. И младата, която бѣде угодна на царя, да бѣде царица вмѣсто Астинъ. И това нѣщо биде угодно на царя, и направи така“ (Естиръ 2; 2—5). Подобенъ обичай прѣобладавалъ едно врѣме въ Русия, и нѣщо подобно, казватъ, съществувало още въ Персия. Но въ Китай това нѣщо е такъвъ установенъ обичай както законътъ за конкурсни изпити. Хиенъ Фунгъ билъ жененъ. Неговата Астинъ не била изгубила благоволенieto му, но нѣмала синъ. Необходимо било Императорътъ да стане баща, и, за да може да стане това издали се прокламации по всичкитѣ области китайски, въ които прокламации се казвало, че всички достойни манчурийски дѣвици, които желаятъ да се надварватъ за поста второстепенна жена на Императора, да се прѣдставятъ на Императорския палатъ въ Пекинъ.

Хси, като ходела по улицитѣ, видѣла прокламацията, и като знаела да чете, скоро запаметила съдържанието му. Тя била на изискуемата възраст. По произхождение била манчурийка. Колкото за хубостта ѝ, този въпросъ тя не можала да рѣши, при все че може за себе си да го е била рѣшила. Както и да е тя се рѣшила да отиде да се надварва. Да бѣде второстепенна жена на Императора, Свещения Синъ на Небето, удовлетворявало всичкитѣ ѝ желание, за отличие и поприще прѣзъ живота. Можеше, раз-

*) Английското списание Westminster Gazette е обнародвало неотдавна единъ членъ, въ който анонимниятъ му авторъ направо отрича автентичността на прѣдаването, че Императрицата била робиня. Той казва, че повѣстията за продаването ѝ въ робство е почти всеобщо приета, при все това, тя е съвършено пзмислена, тѣй като се е вече узнало, че забѣлжителната жена (Китайската Императрица) родена въ Пекинъ въ 1834 г. била дъщеря на нѣкого си Шень-Юй, отличенъ служител на Ли-Лу, *Настоятелството на Обредитѣ*; майка ѝ е дъщеря на нѣкого си Вангъ, потомъкъ на Императорския Гѣорски Домъ. Пълното ѝ име е Цехси Теонуй Канги Чау Чуонменгъ Шокунгъ Чинхуенъ Чингъ-Си, и тя не е китайка, но по произхождение манчурийка. Като дѣте казватъ, че привлѣкла вниманието на други чрѣзъ даровитостта си и желанието си за учение, и впоследствие баща ѝ далъ на Цехси това, на което малко момичета въ Китай се радватъ, именно добро образование. Този е версията на Английското списание Westminster Gazette. Ние даваме общеприетата версия.

бира се, да не сполучи; но тя рѣшила по всѣки начинъ да се „опита.“

Първата ѝ стѣпка била да добие съгласието на господаря си. Той немалко се почувдилъ на прѣдложението на неговата робиня, да отиде да си опита щастieto на лотарията за сѣдалище до императорския прѣстолъ; но Хси постоянно вала на прѣдложението си, и господарьтъ ѝ не само съизволилъ, но я и усиновилъ като своя дъщеря и я изпратилъ както подобава за Пекинъ. Измежду хилядитѣ кандидатки тя била избрана като една отъ най-добритѣ десетъ дѣвци и удостоверяна отъ изпитователитѣ като „безпогрѣшенъ спесименъ отъ женскитѣ полъ, притѣжаваща всичкитѣ потребни добродѣтели и по интелигентностъ равна съ пздържѣлитѣ първия имперски изпитъ.“ Както Естиръ въ Суса, Хси била установена въ нѣколко стаи въ женскитѣ домъ. Тя била една отъ десетъ. Но тя имала добро поле, и не се бояла за резултата, който излѣзълъ въ нейна полза. Както било съ Естиръ и Асуира, тъй станало и съ Хси и Хиенъ Фунгъ. Тя влѣзла при Императора и намѣрила благодатъ прѣдъ него. И ето тя зачала и родила синъ, и този синъ билъ Наслѣдникътъ на Императорския прѣстолъ.

Хси била около седемнадесетъ години когато била отведена въ палата на Хиенъ Фунгъ, и не повече отъ двадесетъ, когато рождението на Тунгъ-Чи ѝ дало гордото положение майка на бѣдѣщия Китайски Императоръ.

Всичко слѣдвало добрѣ за нѣколко врѣме. Но тъменъ облакъ се издигалъ изъ морето, който се прѣсналъ надъ Императорския домъ. Англичанитѣ и французитѣ изпратили войски въ Китай. Както неотдавна тъй и тогазъ тѣ бомбардирани укрѣпленията на Таку и потеглили триумфално къмъ Пекинъ. Императорътъ, придруженъ отъ Хси и шестъ годишния си синъ, избѣгълъ набързо изъ Пекинъ, а нашественицитѣ съсипали Лѣтния Палатъ въ неговата столица.

Императорътъ Хиенъ Фунгъ умрѣлъ на 1861 г. Наредило се регенство, но онекуството на Прѣстолонаслѣдника било оставено на двѣтѣ Императрици. Чрѣзъ държавенъ ударъ свѣтътъ на регенството билъ унищоженъ, и ако и най-много да се възползувалъ отъ това Князь Кунгъ, обаче ролята, що отъ тогазъ насамъ еиграла Императрицата,

естествено ни разполага да гледаме на нея като двигателниятъ духъ на съзаклятието. На 2, Априлъ 1865 г. излѣзълъ Императорски указъ, който лишавалъ Княза Кунгъ отъ всичкитѣ му служби. Князьтъ се покорилъ, но слѣдъ петъ седмици той пакъ билъ възстановенъ въ всичкитѣ си служби, освѣтъ въ прѣдсѣдателството на свѣта.

На 1872 г. се оженилъ младиятъ императоръ за Ал-у-те, добрата, мѣдрата и добродѣтелната дъщеря на Чангъ, която майка му Императрицата му избрала. Въ 1875 г. Императорътъ умрѣлъ. Малко се знае за него, и това що се знае, не е за негова похвала. Наскоро подиръ смъртъта на съпруга си Ал-у-те очаквала да стане майка. Прѣди това събитие, обаче, Императрицата Хси направила *втория си държавенъ ударъ*. Съ съизволенieto на по-старата Императрица и на Князь Кунгъ, тя нарушила ветхия обичай, отстранила младата си снаха, и усиновила за прѣстолонаслѣдникъ четиригодишно момче, синъ на Чунъ, който билъ по-младъ братъ на покойния императоръ Хиенъ Фунгъ.

Императрицата пакъ поела управлението на палата и Князь Кунгъ работилъ съ нея, както можалъ до 1884 г., когато билъ уволненъ и замѣстенъ съ Князь Чунъ, който, като баща на бѣдѣщия Императоръ, дълго врѣме билъ употребяванъ като оръдие отъ Императрицата.

Отъ 1884 до 1898 г. когато тя избрала жена за младия Императоръ, Императрицата токоречи имала всичката властъ въ рѣцѣтъ си.

Императорътъ Кванг-Су се качилъ на прѣстола на 1889 г. Китай билъ тогазъ въ по-добро положение, отколкото когато внезапно билъ назначенъ за прѣстолонаслѣдникъ. Императрицата Хси не безъ причина не се е напълно довѣрявала на Императора Кванг-Су, и заради това при стѣпването му на прѣстола тя го накарала да подпише формална конвенция, съ не по-малко отъ 25 члена, съ които тя запазвала за себе си много отъ атрибутитѣ на върховната властъ. Императорътъ, обаче, се опиталъ да се освободи отъ запазванията, съ които се бѣ съгласилъ да бѣде вързанъ. Прѣзъ слѣднитѣ десетъ години се водила борба между Императора и Императрицата Хси, която борба се свършила на 1898 г. съ третия държавенъ ударъ на Императрицата — свалянето на Императора Кванг-су и поемането на вла-

стъта отъ нея. Събитията на послѣднитѣ двѣ години сж прѣсни въ паметъта на нашитѣ читатели, та нѣма нужда да ги повтаряме.

Характерътъ на вдовствующата китайска Императрица се разпо оцѣнява отъ дипломатитѣ, които малко много я познаватъ, „Тя е яростна като дивакъ,“ казалъ единъ Русинъ, добръ запознатъ съ Пекинъ. „Тя ще се запише въ историята като една отъ най-великитѣ владѣтелки на свѣта,“ казалъ Г-нъ Денби, бившиятъ американски посланикъ въ Пекинъ, „чрѣзъ нея Китай е достигналъ сегашното си положение между народитѣ.“

Какво ще стане съ Императрицата сега, като вече столицата Пекинъ е пакъ въ ржцѣтъ на съюзнитѣ Сили, не може още положително да се каже; но тъй като има добри причини да се вѣрва, че тя тайно е насърчавала и подстрекавала Боксеритѣ въ Китай, то може да се прѣдположи, че съюзнитѣ Сили ще настояватъ за съвършенното ѝ отстранение отъ властѣта, ако не и за наказанието ѝ.

БИОГРАФИИ НА ВЕЛИКИ ГРАДОВЕ.

ЕРУСАЛИМЪ

II.

Новиятъ Градъ.

Триумфътъ на патриотитѣ билъ късъ, а онзи на тѣхнитѣ угнѣтителѣ пълнѣ. Императоръ Адрианъ, за да унищожи всѣка надежда за възстановление на Юдейското царство, построилъ града, който той нареклъ Aelia Capitolina на мѣстоположението на стария Ерусалимъ и го населилъ съ чуждестранни колонисти. На еврейнъ не се позволявало да влиза въ новия градъ подъ страхъ на смъртно наказание. Образътъ на свиня билъ поставенъ надъ портата въ Витлеемъ. Но въ малцината мирни християни, на които се позволявало да живѣятъ вътрѣ въ стѣнитѣ на този градъ, лѣжѣше сѣмето на истинската религия на всевишного Бога. Бавно, но здраво щѣше това сѣме да хване корень падолу и да даде плодъ на горѣ. Богъ дори и сега не е оставилъ Себе Си съвсѣмъ безъ свидѣтели въ старото мѣсто на Своего поклонение. Той не е оставилъ людитѣ Си, нито отхвърлилъ наслѣднето Си.

Благочестието на императора Константина и на майка му Елена естествено направило Ерусалимъ да стане още веднѣжъ Светиятъ Градъ. Той бѣше свещенъ по много прѣдания. Тукъ пай-първо се основа християнската Черква и този градъ бѣ пз-

ходната точка на тритѣ велики миспоперски пътешествия на Апостола Павла. Откритиата на свещени останки, щомъ се удало на Елена да нахѣри, или „измисли“ Истинския Кръстъ, почнали да се увеличаватъ. Хубавата базилика на Константина, въ паметъ на мѣстопогребението на Господа нашего, зѣло мѣстото на храма на Венера, що се издигалъ надъ пещерята на Иосифа Ариматейски. Юлианъ, нарѣченъ отъ християнскитѣ власти отстъпникъ, още веднѣжъ отворилъ града на еврейнъ, и щѣлъ дори да се опита да съгради изново храма, чието мѣстоположение било купъ развалини. Но неговитѣ работници, уплашени отъ онѣзи мистериозни пламъци, що излизали, когато се починала работата по разкопаването, избѣгали, поразени отъ напически страхъ. А ранната смъртъ на Императора прѣкратила надеждата на еврейнъ за царско благоволение и насърчение. Юстинианъ (около 532 г.) прибавилъ на християнскитѣ черкви въ Ерусалимъ и построиленъ и болници. Поклонници и калугери пѣхнали Светия Градъ. Но при своето благоденствие християнитѣ нѣкакъ пострадали въ своя мораль.

Но нашествието на Хозроеса, персийския царъ, съ когото се жарко съединили много заточени евреи, скоро промѣнило тѣхното щастие. Ерусалимъ, безъ други защитници освѣнъ свещеници и фанатици, падналъ лесна жъртва (614 г.) Черквитѣ му били съсипани, свещеннитѣ имъ съсѣди зети като плѣчка, и прочутото дърво на Кръста било пощадено по ходатайството на жената на Хозроеса, която била християнка. Но слѣдъ това разорение, дѣлото на възстановлението, веднага почнато отъ нѣкого си Модеста, поддържанъ отъ щедростта на частна милостивия, бързо напрѣднало. И петнадесетъ години слѣдъ това Хераклий, като влѣзълъ въ Ерусалимъ съ поклонническо облѣкло, слѣдъ побѣдитѣ си надъ персийскитѣ завоеватели, пакъ носилъ тържественно на раменѣтъ си както вѣрвалъ истинското дърво на Кръста.

Сарацинитѣ.

Не повече отъ петъ години слѣдъ горѣспоменатитѣ събития и слѣдъ четиримѣсечна обсада Ерусалимъ пакъ падналъ въ ржцѣтъ на новъ господаръ, простодушния, справедливия вожда на Сарацинитѣ, Омаръ ибнъ ел Хаттабъ (636 г.). Обсадата била добръ водена отъ Абу Обейда, но жителитѣ отказали да прѣговарятъ съ другия освѣнъ съ самия Халифъ. Стѣобразно Омаръ билъ повиканъ отъ Медина, и пристигналъ ездащъ на камѣла, дисагитѣ му пълни съ провизии, изгледътъ и обходата му съвсѣмъ скромни. Софроний, тогавашниятъ патриархъ Ерусалимскій, излѣзълъ да прави прѣговори съ могущия Халифъ

въ лагера му на Елеонската гора. Голѣмо било удивлението му, като видѣлъ простия кожухъ, грубата риза на знаменития завоевател и съвършената липса на великолѣпие и слава. „Истина,“ казалъ той послѣ — когато съ насътрѣбено сърдце видѣлъ този синъ на пустинята, въ мръсната му вълнена дреха, закътрѣна съ овча кожа, сѣдналъ въ самата черква на Светия Гробъ — „Наистина, това е мерзостта на запустението, за което говори Даниилъ, че сѣди на Светото мѣсто.“ Далечъ отъ да се сърди за този цитатъ, началникътъ на вѣрнитѣ се показалъ дори доволенъ отъ думитѣ на Патриарха. Въ всѣкой случай, ако и условията, що той далъ на християнитѣ и да сж били строги, въ тѣхъ нѣмало оная жестокость и варварщина, що отличавала западнитѣ въ подобни обстоятелства.

Омаръ оставилъ своя бѣлѣгъ на Светия Градъ. Защото съ помощта на водачи, и на своята собствена мъдрость, той извадилъ изъ бунището, що го закривало и сквернило *Сахрама* или светия камѣкъ, който отбѣлѣждавъ мѣстоположението на стария Храмъ, и дѣто, както казва прѣданието, Яковъ подсланялъ главата си, а Мойсей, Исусъ и Мохамедъ приемали особени откровения. Отпечатѣкъ на камѣка отъ прѣстѣитѣ на ангела Гавриила, като той го задържалъ на мѣстото му, когато поискалъ ужъ да послѣдува Мохамеда въ срѣдношното му възнесение на небето, още се показва на пѣтници. Надъ туй свещено мѣсто Омаръ съградилъ джамия, която единъ раченъ поклонникъ описва като просто четвъртито дървено здание, което можело да побере три хиляди души. И тѣй градътъ пакъ се мирно уредилъ подъ новитѣ си господари.

Почти петдесетъ години по-послѣ Абедъ елъ Маликъ, отъ политически по-скоро отколкото отъ религиозни мотиви, обърналъ течението на поклонницѣ отъ Мекка къмъ Ерусалимъ, като съградилъ великолѣпенъ куполъ; надъ *сахрама* по плана на малкия съкровищенъ куполъ, що билъ вече съградилъ на близу. Послѣдниятъ куполъ още стои и се нарича *Куббетъ есъ Силсила*, или Куполътъ на Веригата. Прѣданието казва, че той занимава мѣстото, дѣто въ врѣмето на Царь Соломона висяла верига между небето и земята. Тази чудотворна верига притѣжавала качеството да рѣшава справедливо всѣко дѣло: тя не давала да я хване онзи, който нѣмалъ право, но на справедливия човѣкъ се лесно удавала. Единъ лукавъ еврейнъ, като поставилъ веригата въ неприятно положение, тя се оттегляла съ отвращение и Ерусалимъ се лишилъ отъ привилегията да се ползува отъ справедливия ѱсждъ. Но да се върнемъ на разказа.

Абд елъ Меликъ тѣй сжщо възстановилъ и укра-

силъ Месджеда (джамията) Елъ Акса, и слуги християни и евреи били дѣйствително поставени да пазятъ чисто и хубаво това пишно здание. Розова вода и темянъ се употребявали въ голѣми количества въ джамията и историцитѣ краснорѣчиво разказватъ за елегантността и богатството на това здание. То обаче скоро се повредило, особено отъ землетресението въ 755 г.

Ерусалимскитѣ християни, които били нѣколко врѣме подвѣргнати на жестоко третирание и на строги закони, прѣзъ този периодъ били облекчени чрѣзъ приятелския съюзъ съ *Несвѣрника*, що направилъ Карлъ Великий. Черквитѣ имъ били поправени и нови странноприемници построени. Но, споредъ условията на Омара, не имъ се позволявало да строятъ нови религиозни здания. Черквата или Светиятъ Гробъ била развалена, и Патриархъ Тома (около 831 г.) съ нетѣрпение чакалъ благоврѣмие да я построи изново. И най-послѣ, както се сторило, като по Божие провидение, тя била издигната. Ужасна язва отъ скакалци очистила Ерусалимъ за малко врѣме отъ всичкитѣ му по-богати мохамедански жители. Прилѣжно се заловилъ за работа Патриархъ Тома, не да поправи, но изново да съгради черквата. И въ това той тѣй добрѣ сполучилъ, че когато мусулманитѣ се върнали на жилищата си, тѣ видѣли че тѣхната джамия, наскоро поправена и украсена отъ Халифа Елъ Мамунъ, била съвсѣмъ затъмнѣна отъ великолѣпното християнско здание. Тома билъ арестуванъ за нарушение на договора, но съ голѣмо изкуство той се избавилъ. Планове и измѣрениа за прѣдишната черква Светия Гробъ не сжществували, и чрѣзъ просто отричане прѣдставеното противъ него обвинение, той изтрѣгналъ оправдание отъ справедливото мусулманско сѣдилище дори и въпрѣки доказателството, що доставяли очитѣ на всѣкой мусулманинъ.

Лудиятъ Елъ Хакемъ.

Началото на единадесетото столѣтие донесло нови трудности и на християнитѣ и на еврейтѣ въ Ерусалимъ. Лудиятъ Елъ Хакемъ билъ тогавъ на власть, и освѣнъ дѣто наложилъ на сила особено облѣкло на всички немусулмани, той съвсѣмъ съсипалъ хубавата черква на Патриархъ Тома. Туй оскѣрбление на християнството, като се отдадо (вѣроятно лѣжливо) на еврейтѣ, подигнало се едно отъ систематическитѣ гонения противъ този нещастенъ народъ, и се продължило до катъ се умирили оскѣрбенитѣ чувства на християнитѣ съ доволно плѣчка. Тогавъ майката на Хакема, посрамена отъ жестокото поведение на сина си, построила пакъ черквата „съ четвъртити и полировани камѣне сжщата година.“

И шумътъ, що тѣзи събития направили, привлѣкълъ поклонници отъ всички чинове и положения и въ по-голѣми числа на Света Градъ.

(Слѣдва).

Покушенията противъ Персийския Шахъ.

Покушението на живота на Персийския Шахъ въ Парижъ е още едно дѣйствие въ трагедията на нациитѣ. Деня прѣди то да се извърши, Шахътъ получилъ писмо датувано отъ Неаполъ, но подадено на пощата въ Парижъ, което писмо казвало: „Днесъ ще се удостоишъ за сжщата участъ както и Умбертъ.“ Само петъ минути прѣди да се насочи пицовтъ на гърдитъ му, Шахътъ получилъ писмо, което го прѣдупрѣждавало, че животътъ му билъ въ опасностъ. Той токо що излизалъ изъ Палата на Владѣтелитѣ, и портитѣ се отворили, и първата каляска, що се показала, билъ Шахътъ, който сѣдѣлъ на дѣсната страна, докторътъ му до него; срѣщу него билъ Великиятъ Везиръ, и до него Генералъ Паранъ, личниятъ адютантъ на Шаха. Ландото не се отдалечило много, и ето че човѣкъ, облѣченъ като дърводѣлецъ, се затекълъ къмъ него, турилъ десния си кракъ на стѣпалото, като се облѣгналъ съ лѣвата си на вратата за да може да се издигне: тогазъ като изтеглилъ десната си ржка изъ джеба си, той я насочилъ на гърдитѣ на Шаха; тази ржка държала револверъ. Шахътъ, макаръ и изненаданъ, необърналъ внимание, додѣто невидѣлъ оржжието, тогазъ той скочилъ на страна; като се изправилъ въ ландото, той си издигналъ бастуна, и слѣдъ една секунда го наложилъ на главата на нападателя. Сжщото врѣме Великиятъ Визиръ скочилъ на крака. Този човѣкъ е истински исполинъ. Той хваналъ убиеца за ржката, извилъ я, издигналъ го отъ земята и безъ голѣмо усилие държалъ го тѣй издигнатъ нѣколко врѣме. Убиецътъ е на около дваисетъ и шесть години. Въ джебоветъ му, като го прѣтърсили, намѣрили, единъ грозенъ ножъ и една кърпа съ бѣлѣжка „128-й Пѣхотний“ Той казалъ: „Това нѣма да ви помогне въ изслѣдванията ви по моята идентичностъ.“ (да ме познаете кой съмъ). По-късно сжщия день той казалъ на нѣкои отъ персийскитѣ чиновници: „Добрѣ ще стори господарьтъ ви да си даде оставката, иначе ще го убиемъ.“

Добрѣ прави стоглавата идра на анархизма, дѣто си показва главитѣ една по една, да могатъ по-скоро да ги отрежатъ всички, и по този начинъ да се освободи обществото отъ това чудовище.

Най-добритѣ книги на Свѣта.

Неотдавна читателитѣ на английския в. „London Truth“ били поканени да посочатъ на двадесетъ книги, що тѣ считатъ за най-добри. Слѣдниятъ е резултатътъ на гласоветъ споредъ популярността на книгитѣ: „Библията,“ „Шекспиръ,“ „Омиръ,“ „Изгубениятъ Рай,“ „Сустниятъ Панаиръ,“ „Данте,“ „Пътешествениекътъ,“ „Гибоповата История за Отпадъка и Падането на Римската Империя,“ „Айванхо (на Уалтеръ Скотъ) „Робинзонъ Крузо,“ „Карлайловата История на Френската Революция,“ „Подражанието на И. Христа,“ „Возвеловото Живнеописание на Джонсона,“ „Пиквикъ“ „Теннисонъ,“ „Хиляда и Една Нощъ,“ „Виргилій,“ „Молнеръ,“ „Давидъ Коперфилдъ“ „Векфилдскиятъ Свещеникъ.“ Забѣлѣжително е, че въ горния списъкъ има само двѣ древни класически творения, едно френско и едно италианско, но ни една германска книга, нито нѣкоя книга, която да прѣдставлява американската книжнина. За по-добро разбиране на нѣкои отъ по-неизвѣстнитѣ книги въ горния списъкъ, потрѣбно е да се каже, че „Пиквикъ“ и „Давидъ Коперфилдъ“ сж най-популярнитѣ романи на английския писателъ Дикенсъ „Подражанието на И. Христа“ е отъ Тома Кепенски *) „Сустниятъ Панаиръ“ е най-популярниятъ романъ на английския писателъ. Такери (Thackeray) и „Векфилдскиятъ Свещеникъ“ е най-доброто съчинение на другъ английски писателъ Оливеръ Голдсмитъ; тѣй че отъ 20-тѣ книги въ горния списъкъ 3 сж английски.

— Понеже Богъ е светъ, то Той безкрайно мрази грѣха, и понеже е справедливъ, то Той безъ друго ще го накаже. Нито единъ човѣкъ не може да избѣгне отъ това. Заради това „блаженъ онзи, комуто е простено прѣстѣплението, комуто грѣхътъ е простенъ.

*) Слѣдъ Библията и „Пътешественика“ на И. Бжяна тази книга е прѣведена на най-много езици.

ЕПИСКОПЪ МАКЕЕВЪ.

ПИСМО

отъ Епископа слѣдъ Конференцията.

Възлюблени Братие:—Още една конференциална година се отваря. Позволѣте ми като Приятель и Епископъ и Братъ да ви дамъ нѣколко внушения съ цѣль да се увеличатъ силитѣ ни като свещенослужители прѣзъ идущитѣ дванадесетъ мѣсеца.

1. Не трѣбва да отлагаме за друго особено врѣме въ бъдаще своитѣ най-усърдни старания за придобиване челоуѣци за Христа и за назиданието на вѣрующитѣ. Най-доброто врѣме за добра работа и добро начинание е **сега**. Като четѣте това, помолѣте се Духъ Божий да посѣти **сега** сърдцата ви. Просѣте отъ Него **сега** да ви приспособи по-добрѣ за работата прѣзъ годината. Почнѣте **сега** да говорите на людитѣ да се рѣшатъ за въ полза на вѣрата и правдата и послушанието. Говорѣте на по нѣколко лица всѣкой день (почнѣте това сега) да се прѣдадатъ на Бога.

2. Като свещенослужители не трѣбва да уповаваме само на своитѣ обществени и публични привилегии за личния си духовенъ животъ. Ние сме въ опасностъ да се ограничаваме само на официалнитѣ си благоврѣмия за личното си нараспуване въ благодать. Всѣкой день трѣбва да прочитаме полека и съ молитва опрѣдѣлена частъ отъ Словото Божие, и неведнѣжъ всѣкой день да колѣничимъ въ тайна молитва прѣдъ Бога и да чакаме съ размишление и сърдечно желание, като въ самото Му присѣствие, търсейки видѣлина и сила за да съобразимъ сърдцата и навикуновенията си съ божествената воля. Нека искаме, нека настояваме, нека уповаваме и чакаме. И като стоимъ за малко врѣме безмълвни и смирени прѣдъ Него, навѣрно ще получимъ отъ Него помощта на Духа и управляющата вжтрѣшна сила, отъ която се нуждаемъ толкозъ много.

3. Ние трѣбва да учимъ прилѣжно за да проповѣдаме разумно и за назидание на паствата си — на по-развититѣ както и на простодушнитѣ и невѣжитѣ. Свещенослужителство, което здраво разсѣждава, е една отъ необходимитѣ нужди на нашето врѣме. Четѣте всѣкой день. Четѣте внимателно. Четѣте обширно по литературата, науката и изкуството както и специално религиозни книги.

Цѣлиятъ свѣтъ и цѣлата история, всичката наука, всичкитѣ изкуства и всичкото **Естество** съставляватъ частъ отъ вашето наслѣдие като чада Божии. Употрѣбѣте и наслаждавайте се на толкозъ отъ наслѣдието си, колкото ви е възможно. Хората тогазъ ще почитатъ повече васъ и ученията ви. Вне лично ще се обогатите по този начинъ. Животътъ ви ще е по-интересенъ. И вие ще станете повлиятелни — социално и отъ амвона.

4. Обръщайте особено внимание на дѣцата и младежъта въ църквитѣ си. Правѣте това систематично и постоянно. Триста и шестдесетъ и петъ деня на годината отбѣлѣзватъ периода и способа на работата ни. Да не сте непостоянни, но систематични християнски работници. И това е особено важно, когато се занимавате съ младежъта. Когато младежъта намѣри, че слънцето всѣкога си върши работата, и водитѣ и въздухътъ и теготението и народътъ и великитѣ търговски заведения — нека сѣщата тази младежъ да види, че Църквата и свещенослужителитѣ се *интересуватъ всѣкой день, мѣсецъ и година* въ тѣхното възпитание и назидание посрѣдствомъ законитѣ на божествената истина и благодать, и съ постоянното дѣйствие на Духа Светаго; това убѣждение ще направи „особенитѣ събрания“ и „сѣживителнитѣ служби“ да иматъ много по-голъмо значение за тѣхъ.

Възлюблени Братие: Нека се молимъ и трудимъ и надѣваме, щото тази година да стане най-добрата година въ свещенослужителството ни.

Августъ, 1900 г.

Вашъ въ връзкитѣ на Евангелието,
Джонъ Х. Винсентъ.
(John H. Vincent)

ЕПИСКОПСКА РЕЗИДЕНЦИЯ,
ЦЮРИХЪ
ШВЕЙЦАРІЯ
(Zürich, Suisse).

--- Риболовци въ Бретанъ (Франция) казватъ тази молитва когато се впуснатъ по морето: „Пази ме, Боже мой; моята лодка е малка, и океанътъ е широкъ.“ Не би ли могла сѣщата молитва да се казва сутрина и вечеръ отъ Божиитѣ чада, които пътуватъ по морето на живота? „Азъ съмъ тѣй слабъ, тѣй безпомощенъ, тѣй забравямъ твоята благодать. Помогни ми, защото бѣдствувамъ да погина!“

ОКТОМВРИЙСКИ СЪБРАНИЯ

Така ги наричаме ние. Въ една смисълъ тѣ сж, а въ друга не сж събрания.

На всички чловѣци, които мислятъ, и често мѣдро мислятъ върху разни църковни работи, не е възможно да се събератъ на едно мѣсто за да говорятъ за църквата и нейната работа, защото пътуването би било много дълго и разнорскитѣ голѣми. Невъзможно би било да се намѣри мѣсто, което да е доволно голѣмо да побере всички. Мнозина отъ най-мѣдритѣ не биха казали ни дума, даже, и да присѣтствуваха, на такъво събрание; и не би имало доволно врѣме за всичкитѣ, които биха желали да говорятъ.

За това сме рѣшили като не можемъ да съберемъ всичкитѣ въ едно събрание да занесемъ събранието на всичкитѣ. „Дѣто сж събрани двамата или трима въ Мое име,“ и пакъ „ако двамата отъ васъ се съгласятъ,“ каза Господъ, двамата или трима могатъ да държатъ *събрание*. И въ това събрание могатъ да се правятъ забѣлѣжки отъ всички, които присѣтствуватъ. Може да нѣма много „ораторство“ но ще има „събрание“ Ако хората, които знаятъ и се интересуватъ, си говорятъ свободно, то ще можете да очаквате идеи, планове и въодушевление. И ако можемъ да съберемъ стотини души въ малки групи по двамата, трима, петима, десетъ, двадесетъ, петдесетъ, или повече и имъ дадемъ прѣдмети и въпроси, за които да разискватъ, то ще добиемъ мислитѣ на практични, всѣкидневни хора върху разни важни прѣдмети. Тогава ако едно лице въ всѣка дружина държи бѣлѣжки, и послѣ ги прѣдстави писмено на надлѣжното мѣсто, то ще имаме голѣмо количество полезенъ материалъ отъ опитности и мнѣния на хора, които другояче биха мълчали, и което е още по-добрѣ, самитѣ лица ще зематъ по-живо участие въ всички прѣдмети, които сж разисквали, ще станатъ по-добри работници и ще продължаватъ да „говорятъ“ върху всичкитѣ тия прѣдмети у дома и другадѣ, за голѣма полза на цѣлата църква и обществото. Ние опрѣдѣлихме м. Октомврий за едно общо събрание на всичкитѣ Методистки Епископални людие въ Европа и за разискването на четири или петъ прѣдмети отъ общъ интересъ за насъ като църква. Всички не можемъ да се съберемъ наедно

въ съборъ, но ще имаме отъ петстотинъ до хиляда говорящи събрания, не сжщински събрания, въ разни части на Европа, дѣто има проповѣдници и членове. Ще чуемъ тогазъ отъ мълчаливитѣ и отъ младитѣ, и по този начинъ ще подбудимъ хората си на повече мислене, по-дълбоко усѣщане, и по-върна дѣятелностъ. Това е, което искаме да кажемъ съ думитѣ „Октомврийскитѣ събрания.“

Питате ли „какъ ще се извърши това?“ Добрѣ, малко важи *какъ*, стига само да се извърши то. Ние трѣбва да се стараемъ да подбудимъ хиляди отъ своитѣ хора да мислятъ и говорятъ върху нѣкои прѣдмети по църковния животъ. Не ни е грижа *дѣ* или *кога* тѣ вършатъ мислението и говорението. Но съгласни сме да положимъ особено старание за тая цѣль въ м. Октомврий. Ние ще съберемъ малко групи отъ работници (не врѣди ако има само двѣ лица въ една „група“), да разискватъ по опрѣдѣленитѣ въпроси. Тѣзи разговарящи се събрания ще съставляватъ нашитѣ „събори“

Ето начинътъ, по който мислимъ, ще трѣбва да се работи:

1. Прѣдседателствующиятъ Презвитеръ ще пише на всичкитѣ си проповѣдници и ще имъ прати по едно копие отъ тази статия по „Октомврийскитѣ събори.“ Той ще имъ каже: „Азъ удобрявамъ този планъ най-сърдечно, и се надѣвамъ, че и вне ще държите прѣзъ цѣлия Октомврий такива „събори.“

2. Прѣдседателствующиятъ Презвитеръ по всѣка вѣроятностъ ще изпрати по единъ прѣписъ отъ „възможнитѣ планове,“ съ които ще поощрява проповѣдницитѣ да усвоятъ колкото отъ тѣхъ тѣ считатъ за практични, или пъкъ даденото по-долу внушение може да е достатъчно.

3. Всѣкой проповѣдникъ да говори по прѣдмета сегизъ тогизъ и прѣзъ мѣсець Септемврий. Той може да говори за тѣзи „събори“ отъ амвона, на молитвеното събрание, Недѣлното училище, Епвортската дружина, на Официалното черковно настоятелство, въ врѣме на пастирскитѣ си посѣщения, и кждѣ края на Септемврий може да свика прѣдварително събрание отъ мъже и жени, стари и млади, които сж готови да участвуватъ въ разискването на всичкитѣ важни въпроси

4. Сега да дойдемъ до м. Октомврий. Прѣди всичко, всѣкой трѣбва да бѣде готовъ да говори на друго нѣкое върху тѣзи прѣд-

мети. Прѣз м. Октомврий Официалното черковно настоятелство ще държи двѣ събрания за тази цѣль. Молитвеното събрание ще посвѣти два вечера за сжщата цѣль. Учителитѣ на Недѣлното училище ще се събератъ най-малко еднѣжъ. Епвортската дружина ще държи двѣ особени събрания за тая цѣль. Четири деня слѣдъ пладнѣ ще се опрѣдѣлятъ за „женски събрания,“ въ които всички, които искатъ, ще могатъ да дойдатъ да пиятъ и да отговарятъ на въпроси по опрѣдѣленитѣ теми. Лица, които прѣдпочитатъ да пишатъ възгледовѣ си, ще могатъ да сторятъ това, и да ги пратятъ на кое да е отъ гореспоменатитѣ събрания. Въ врѣме на ядене, когато се раахождатъ, когато прѣкарветъ единъ часъ въ дружелюбни посѣщения, ще могатъ да се разискватъ тѣзи въпроси. Каква приятна „разходка“ могатъ да направятъ нѣколко приятели слѣдъ пладнѣ въ горитѣ или въ нѣкое приятно мѣсто за почивка, като държатъ малкъ Октомврийски Съборъ за по-доброто разбиране на прѣдметитѣ, които по този начинъ ще се поставятъ на вниманието на цѣлата Церква. Прѣзъ послѣдната седмица на Октомврий, или въ послѣдната Недѣля, въ едно кратко слово пастирътъ ще може да прѣдстави въ кратцѣ уроцитѣ на „Октомврийскитѣ Събори.“ Колко въодушевлени ще бѣдатъ по този начинъ да мислятъ, чувствуватъ, говорятъ и рѣшаватъ, чловѣци, които, ако да не бѣше този планъ, не биха обърнали никакво внимание на тѣзи толкова практични и важни прѣдмети?

5. Разбира се, важно ще е да има едно лице въ всѣко събрание (даже да има само двѣ лица наедно), което да държи бѣлѣжки на главнитѣ внушения, които ще се направятъ и да ги прѣдстави писмено на пастиря. Едно или двѣ прѣдложения често биватъ достатъчни да му дадатъ добра идея върху главнитѣ мисли. Пастирътъ трѣбва безъ друго да рапортиратъ на Прѣдсѣдателствующитѣ Презвитери, а послѣднитѣ ще рапортиратъ резултатитѣ на Епископа.

6. Прѣдметитѣ за разискване прѣзъ Октомврийскитѣ Събори за 1900 г. сж слѣдующитѣ:

1. Класнитѣ Събрания — Какъ могатъ да станатъ тѣ по-полезни?

2. Мѣстнитѣ проповѣдници и евангелистическа работа отъ мирянитѣ — Какъ може

най-добрѣ да се оползотвори тази работа?

3. Фондѣтъ на 20-то столѣтие — Що е, и какъ ще може да се увеличи?

4. Най-великитѣ нужди на нашата Церква — и какъ могатъ тѣ да се удовлетворятъ?

5. Има още много други прѣдмети, които оставатъ за други години. Но нека сторимъ нѣщо за тѣзи прѣдмети прѣзъ Октомврий 1900.

6. Стойността на Октомврийскитѣ Събори ще се оцѣни отъ онѣзи, които зематъ участие въ тѣхъ, и само отъ тѣхъ. Не ще има нищо сензационно, нищо, което да привлѣча вниманието на външния свѣтъ въ тѣзи събрания. Тѣ ще благословятъ прѣмногo всички, които доволно се грижатъ за тѣй разискванитѣ прѣдмети, да мислятъ, да говорятъ или да пишатъ за тѣхъ, да се молятъ за Божието благословение врѣхъ църквата Му, за унапрѣдванието на великитѣ цѣли, за които живѣемъ.

Цюрихъ, Швейцария.

Джонъ Х. Винсентъ

Библията и Най-новитѣ Археологически Открития.

Доказателството за божественото произхождение на Свещеното Писание е доста пълно за мнозина. и трѣвало би да бѣде и за всички. Има твърдения въ Библията, които не можемъ напълно да съгласимъ съ други твърдения, що се съдържатъ въ нея, или пъкъ съ знанието добито отъ други извори; но отъ насъ се не изисква да считаме въпроса за произхождението и пълновластнието на Св. Писание нерѣшенъ, догдѣ се прѣмахнатъ всички мъчотии по съгласяването Библията съ себе си или съ други авторитети. Въ сжщото врѣме апологетиката на Св. Писание трѣбва да привлѣча внимание, и ние съ удоволствие трѣбва да посрѣщаме потвърждения на Библията, огъ дѣто и да дохождатъ тѣ. Такива потвърждения помагатъ да се приготви пжтя за вѣра въ нѣкои умове, а за вѣрующитѣ сж причина за благодарностъ и радостъ.

Апологетическата цѣлностъ на нѣкои нови археологически открития готовно се признава. Види се, като че тѣзи открития сж били направени въ самото врѣме, когато сж били най-потрѣбни. Когато се подигатъ нови въз-

ражения противъ истиността на Библията, или се подкрѣпятъ стари възражения съ срѣдствата на по-обширно учение, отговорътъ на тѣзи възражения е дошелъ наврѣме и съ забѣлжителна сила отъ паметниците. Виждете въ това мъдростта на Автора на Писанията!

Новитѣ археологически открития иматъ важно, рѣшително значение и за теоритѣ, или мнѣнията относително врѣмето, когато сж били писани извѣстни части на Библията; не като прямо доказателство, но въ това, дѣто прѣмахватъ възраженията противъ ранното авторство, що Библията притежава. Сега знаемъ безспорно, че вавилоняни, египтяни и други народи сж имали познание отъ писменность дълго врѣме прѣди най-ранната дата, що се е нѣкога отдавала на коя да е частъ отъ Словото Божие. Запискитѣ отъ Тель-елъ-Амарна и други мѣста сж рѣшили този въпросъ веднѣжъ за винаги.

Друга не по-малка цѣнность иматъ новитѣ открития за обясняване извѣстни пасажии на Св. Писание и за прѣмахване ексигетически (тълкователни) мъчнотии. Това е твърдѣ важна служба, и такъва, която на радо сърдце се приема отъ онѣзи, които нѣматъ нужда отъ по-нататѣшно увѣрение въ Божественния авторитетъ на Библията. Много пасажии въ пророчествата, за примѣръ, се освѣтляватъ отъ вавилонскитѣ записки. Значението на думи до сега тъмни, се е опрѣдѣлено узнало, намеци сж били илюстрирани, и обяснителни прибавления на Библейския разказъ доставени.

Твърдѣ забѣлжително събитие по отношение къмъ Ветхия Завѣтъ е откриването и прочитането на ассирийската и вавилонската писменность. Единъ езикъ е възкрѣсналъ изъ гроба си, тѣй да се каже, и зель мѣстото си въ семитическата фамилия езици, и едно отчастино разглеждане на изобилната книжнина на този езикъ е вече доставило много забѣлжителни съвпадения съ боговдѣхновенитѣ писания и по разни начини е хвърлило свѣтлина върху Св. Писание. Едва ли можемъ да прѣцѣнимъ своитѣ задължения на почти героическото постоянство на Гратефенда, Бурнуфа, Ласела, Роленсона и други учени, които се разчели тази книжнина, както и на Леярда, Ботта, Георги Смитъ и други, които сж открили материала, върхъ който сж работили онѣзи учени мъже.

Има извѣстни отломъци отъ Бероза, халдейския свещеникъ въ врѣме на Александра Великий, въ които отломъци четемъ, че хаосътъ прѣдшествувалъ създаването; но отъ врѣме на откритията на послѣдното половинъ столѣтие — материалътъ за сравняване съ Библейския разказъ чудесно се е увеличилъ. Вавилонската книжнина доставя не единъ разказъ за сътворението на свѣта. Растенията и животнитѣ, слънцето, мѣсецътъ и звѣздитѣ, сж създадени както и въ книгата Битие; само че най-първо сж създадени боговетѣ. Седмиятъ день дори се е наричалъ сѣбота (шабатъ, почивка) отъ вавилонянитѣ. Не зная да ли се е намѣрилъ още нѣкакъвъ разказъ за грѣхопаданнето въ ассирийскитѣ библиотеки, но има скжпоцѣнитѣ вавилонски камъкъ, на който сж прѣдставени мъжъ и жена отъ двѣтъ страни на едно дърво, съ една змия задъ тѣхъ.

Повѣстта за потопа се описва въ не една поема. Ние имаме дълъгъ разказъ за построенето на единъ корабъ, измѣрението му въ лакти, замазването му съ смола, впасянето храна въ него, влизането на Сисутра и семейството му, унищожението на всѣко живо нѣщо вънъ отъ кораба, човѣшки тѣла плуващи по водитѣ като трѣстики, враната и гълъбътъ изпратени — както и ластовицата. Но тукъ се открива езическия умъ: защото ни се казва, че боговетѣ „потърсили прибѣжище на небето и се сгушили на купъ като кучета въ кошарка.“

Георги Смитъ открилъ отломъци относящи се до вавилонската кула. Чловѣцитѣ, казва ни се, се обърнали противъ бащата на боговетѣ и се опитали да съградятъ ограда, която вѣтърътъ съборилъ. Самата дума въ книгата Битие прѣведена „да смѣсимъ“ се намира въ ассирийския текстъ.

Името Авраамъ (Абу-рамеръ) се срѣща въ раннитѣ вавилонски плочи. Мѣстоположението на Уръ Халдейски е било отождествено; то е на западъ отъ рѣката Ефратъ, на границата на пустинята. Далечниятъ Харанъ, на който се прѣселилъ Авраамъ, билъ пограниченъ градъ на Вавилония, на мѣстоположение отъ голѣма търговска и военна важность.

Походътъ на четиритѣ царе отъ изтокъ противъ петътѣ Палестински царе се потвърдѣва, и до негдѣ се илюстрива (пояснява) отъ паметниците.

Въ Битие 15; 20 най-първо четемъ за Хетейцитѣ, потомцитѣ на Хета, втория синъ на Хаанаана. Тѣ се споменуватъ между имената на плѣмената, които населяватъ земята, що Богъ далъ на Авраама. Тѣ се често споменуватъ между народитѣ, които Израилъ щѣли да лишатъ отъ земитѣ имъ. Пещерята и нивата Махпелахъ принадлежатъ на „Ефрона Хетейнина“. Въ книгата Исусъ Навинъ 1; 4 четемъ: „Отъ пустинята и отъ този Ливанъ до голѣмата рѣка, рѣката Ефратъ, всичката земя на Хетейцитѣ,“ и 2 Лѣтов. 1; 17 говори за „всичкитѣ Хетейски царе, и за Сирийскитѣ царе,“ и когато Сирийцитѣ, които обсаждали Самария, чули тропотъ като на колесници и коне, тѣ казали: „Ето, Израилскиятъ царъ е наемналъ противъ насъ Хетейскитѣ царе и Египетскитѣ царе, за да дойдатъ връзъ насъ.“

Често се бѣха правила възражения на библейския разказъ, че историята не знаела нищо за Хетейци съпрѣдѣлни съ Сирия — Хетейци, които да могатъ да се съединяватъ съ Египетъ за да избавятъ Израилъ. За Хетейцитѣ мислили че били малко, незначително плѣме около Хевронъ. Но това възражение не може вече да се прави, Паметници, простиращи се отъ Лидия въ Мала Азия до Кархемисъ на рѣката Ефратъ, сж установили сжществованието на велика Хетейска империя, тѣй силна, щото да не избѣгва борба съ Египетъ и Асирия. Египетски надписи показватъ, че горделивиятъ Рамезисъ II. намѣрилъ за добръ да направи договоръ съ Хетейцитѣ.

На стѣнитѣ на Карнакския храмъ (Египетъ) се намиратъ имената на градоветѣ, които сж се подчинили на Тотмеса III., въ които се срѣща името Яковъ (Яковъ добрий).

Въ царуването на Рамезеса II. угнѣтителятъ на Евреитѣ, единъ воененъ чиновникъ пжтувалъ прѣзъ Палестина съ колесница. Между посѣтителитѣ отъ него мѣста сж Сарента, Бейрутъ, Сидонъ и Тиръ. Колесницата му се счупила на единъ лошъ пжтъ, и била поправена на най-ближната ковацница. И тѣй, Палестина въ онази ранна дата, имала и пжтища и ковачи; и нѣма нужда да се показваме невѣрни, когато четемъ, че Хананейцитѣ се биели „съ желѣзни колесници.“

Разкопкитѣ на Навила несъмнѣнно се извадили на бѣлъ свѣтъ съкровищния градъ

Питамъ, съграднѣ, както четемъ въ книгата Изходъ, отъ Израилънитѣ прѣзъ врѣмето на угнѣтението; и както показватъ надписитѣ, основанъ отъ Рамезеса II. По този начинъ можемъ наздраво да отождествимъ, „новия царъ надъ Египетъ, който не познаваше Иосифа.“ Мумията на Рамезеса се намира въ музея близу до Каиръ; заради това той не е билъ Фараонътъ, който при прѣслѣдването на Израилънитѣ, загиналъ въ Червеното Море. Този Фараонъ може да е билъ Менепта II., синъ Рамезесовъ, който вѣроятно почналъ да царува около 1325 прѣди Р. Х.

Има много врѣме откакъ апологетитѣ (защитницитѣ на Св. Писание) най-първо заявиха, че всяко, що се споменува за Египетъ въ книгитѣ Битие и Изходъ, е истина и отговаря на фактитѣ; но сега се знае, какъ напълно разказътъ свидѣтельствува за близкото познанство на писателя съ страната, за която той говори. Намецитѣ сж много и подробни, и всѣкога точни; тѣ доказватъ, че писателятъ е познавалъ много добръ и страната и народа.

Д-ръ В. Кейсенъ

ЗА МЛАДИТѢ.

Побѣдата на Артура.

(Продължение).

Нѣщата се бѣха прѣдали, и момчетата се връщаха, когато срѣцнаха Балдока, селския стражаръ. Между послѣдния и селскитѣ момчета имаше постоянна война, водена отъ врѣме на врѣме съ разнообразенъ успѣхъ. Отъ нѣкои отъ по-накостливитѣ момчета Балдокъ бѣше много пострадалъ, и не бѣше негли за чудене, дѣто не можеше да не изказва напълно удоволствието си, когато нѣкой младъ прѣстѣжникъ получеше заслуженото си наказание. Въ всѣки случай поговорка бѣше станала, че когато Балдокъ се усмива, то може да се очаква нѣкаква си буря. Въ този случай той изгледваше особено веселъ, за който фактъ Артуръ щѣше да направи забѣлжка, когато стражаратъ се внезапно изправи прѣдъ Бена, и като го изгледа съ доведенъ погледъ, каза:

„Ей, младий халоснико! Не бързай толкозъ. И ти си трѣгналъ по бащиния си занаятъ, а? Голѣми пакостници сте вие, цѣлнятъ ви родъ.“

Артуръ погледна гнѣвно отъ говорителя на оплашеното лице на горкия Бенъ. „Какво искашъ да кажешъ?“ попита той. „Ти да си помнишъ думитъ, знаешъ ли?“

Човѣкътъ се изсмѣ. Той и Артуръ бѣха се посрѣщали нѣколко пѣти, въ които посрѣщания Артуръ бѣше повечето надвивалъ, тъй че стражарътъ не го твърдѣ обичаше. „Ха! разбирамъ! Той е подъ твое покровителство, не ли?“ попита той на присмѣхъ. „Ехъ! какво да се прави? Както и да е, той ще трѣбва да дойде съ мене на чифлика. Г-нъ Браунъ иска да знае, кадѣ сж се дѣнали неговитѣ ябълки?“

„Ябълки?“ извика Бенъ съ побѣлѣло лице.

„Да, ябълки!“ бѣше отговорътъ. „Ти знаешъ какво искамъ да кажа, сжщи бащичка що си. Ябълкитѣ, що открадна отъ овоцарницата му тазъ заранъ.“

„Азъ не ги откраднахъ!“ извика Бенъ гнѣвно.

„Не ги открадна! повтори човѣкътъ. „На мене не казвай ти това! Слѣдъ туй ще кажешъ, че никакъ не си ходилъ на овоцарницата, на ли?“

Бенъ щѣше да отговори, но внезапно се възпрѣ и изгледа смутенъ. Оплашениятъ му изгледъ се повърна, и устнитѣ му потрепераха.

„Азъ минахъ отъ тамъ тазъ заранъ да зема млѣкото,“ призна той.“ Отъ тамъ не е много далечъ.“

„За туй ти не можа тъй скоро да излѣзешъ, не ли? продължи другиятъ. „И за туй трѣбваше да се навеждашъ!“

„Наведохъ се за да си свържа обувката, и ремикътъ се скъса, и —“

На горкия Бенъ се почти доплака сега и той не можѣ вече да продължава.

„Да донесешъ млѣкото! Да си вържешъ обувката,“ се изсмѣ стражарътъ. „Добрѣ скроена лъжа, наистина! Браво, момче! Ти ще надминешъ баща си.“

Прѣзъ всякото това врѣме Артуръ слушаше съ гнѣвно удивление.

„Позоръ е да обвинявашъ човѣка тъй Болдокъ. Ти знаешъ, че хора често минаватъ отъ тамъ, ако и да не е нужно. И освѣнъ това Бенъ не би крадѣлъ ябълки, нито какво да е друго нѣщо, азъ зная това. Пъкъ и той ти каза, че не ги е открадналъ.“

„Ха!“ изсмѣ се неприятно стражарътъ. „Азъ тебе никога не съмъ те наричалъ кра-

децъ или лъжецъ. И защо? Защото баща ти би те отупалъ хубаво, ако те уловѣше въ такъва работа. А той е бащинъ синъ, бжди увѣренъ въ това.

„Успокой се, Бенъ?“ каза Артуръ, като видѣ, че всички усилия да разсѣждава сж безполезни. „Да идемъ да се видимъ съ Г-на Брауна. Той трѣбва да те повѣрва, ако и този идиотинъ да не те вѣрва,“ и той изгледа гневно стражара, който прие комплимента съ една усмивка, която показваше, че ще се възползува отъ първия случай да му го повърне.

Но Г-нъ Браунъ се оказа по-упоритъ, побѣденъ се дори показа той и отъ Балдока, че синътъ на единъ крадецъ трѣбва да бжде и той крадецъ, и всичкитѣ откази на горкия Бенъ и всичкитѣ протести на Артура само възбуждаха негова гнѣвъ, и го правеха по-рѣшенъ да накаже прѣстѣпника. Бенъ плачеше сега, отчасти отъ страхъ за себе си, и отчасти за скърбъта, що щѣше да причини на майка си.

„Вие ще прѣдставите обвинение противъ него, Господине!“ забѣлѣжи стражарътъ.

„Разбира се,“ бѣше бързиятъ отговоръ. „Ние ще спремъ тазъ работа въ самото ѣ начало. Бащата е пакостилъ дълго врѣме на селото.“

Артуръ стоеше и слушаше съ гнѣвно мълчание. Да можеше само да стори нѣщо! Колко несправедливо е да се отнасятъ тъй къмъ Бена за туй, че баща му билъ крадецъ. Артуръ знаеше твърдѣ добръ, че ако той бѣше на мѣстото на Бена, ей и да бѣше се дѣйствително провинилъ въ кражбата, Г-нъ Браунъ щѣше просто да се оплаче писмено до баща му. Колко позорно жестоки и несправедливи сж хората!

Въ този моментъ дойде една идея на ума на Артура, идея, която изпърво го накара да се замисли, и послѣ, дѣйствително, въпрѣки сериозността на работата, докара усмивка на лицето му. Той тури ржката въ джеба си, и като я изтегли полека показа три ябълки прѣдъ зачуденитѣ очи на другаритѣ си.

„Хей!“ забѣлѣжи слисаниятъ земледѣлецъ. „Тѣ сж червени ябълки! Баща ти нѣма дървеса, които раждатъ такива ябълки.“

„Нѣма,“ каза хладнокрѣвно Артуръ. „Не вѣрвамъ да има другъ нѣкои освѣнъ васъ въ селото.“

На земледѣльца се стори, като че му свѣтва

прѣдъ очитѣ. Колкото за Балдока той бѣше съвсѣмъ слисанъ, и само слушаше мълчаливо. Бенъ си бѣше избърсалъ очитѣ, и гледаше очуденъ на приятеля си.

Г-нъ Браунъ разгледа внимателно ябълкитѣ „Тѣ сж наистина сжщо като моитѣ червени ябълки. Кой ги откъсна?“ попита той, като изгледа остро Артура.

Артуръ си издигна главата и погледна запитвача право въ очитѣ, и на Бена се стори, като че му затрепераха устнитѣ, като че се мъчаше да се не засмѣе.

„Азъ ги откъснахъ,“ каза той твърдо.

Г-нъ Браунъ толкозъ се смая отъ тихото признание, щото не знаеше какво да прави. „Кога бѣше ти въ овоцарницата?“ попита той, щомъ се посвѣзѣ.

„Тазъ заранъ,“ бѣше бързиятъ отговоръ; „около десетъ и половина часа, мисля, че бѣше.“

„Пакъ запитвачтъ като че се слиса отъ хладнокръвието на момчето. Но сега свѣтна и Балдоковото лице. „Ха,“ извика той, „ти каза, че ще гледашъ да си отвърнешъ на Г-на, Браунъ за дѣто не пусна дѣцата да влѣзатъ въ ливадитѣ.“

„Тѣй,“ каза Артуръ, и тозъ пжтъ усмивката ясно се видѣ по лицето му. „Азъ казахъ това.“

Усмивката бѣше нѣщо, което разсърденииятъ земледѣлецъ не можѣ да търпи. Той вѣ стѣпка напрѣдъ, като че щѣше да удари плесница на момчето, но се възпрѣ. „Твърдѣ добръ,“ извика той гнѣвно, „бащата веднага ще се научи за това.“

„И,“ забѣлѣжи Балдокъ, който почна да мисли, че бѣше най-послѣ сполучилъ, „желалъ бихъ да видя хубавия бой, що ще ти даде баща ти, когато се научи!“

Удивителниятъ погледъ на Беновото лице сега се измѣни въ погледъ на затруднение, и той послѣдува приятеля си изъ кжщата безъ да каже дума. Онзи младъ момъкъ направи странно нѣщо. Той чака, догдѣто завиха жгъла, тогазъ той се спрѣ и се иземѣ хубаво.

„Е, добръ,“ каза той, щомъ се поукроти, „азъ си знаяхъ, че дъртиятъ Балдокъ е идиотъ, но не вѣрвахъ да е такъвъ глупецъ!“

„Но, Артуръ,“ почна Бенъ, „отъ гдѣ зѣ ти ябълкитѣ, зная, че не ги открадна. Кое те накара —?“

„Я бързай ти да си идишъ,“ прѣкъсна го

другарѣтъ му. „Не е добръ да те види нѣкой, че приказвашъ съ момчета, които обиратъ овоцарници,“ и той се пвсмѣ весело. „Освѣнъ това дъртиятъ Балдокъ ще дигне страшенъ шумъ, за дѣто си стоялъ толкозъ дълго врѣме.“

Но Бенъ никакъ не остана доволенъ. „Г-нъ Браунъ ще каже на баща ти,“ забѣлѣжи той съ единъ видъ страхъ въ гласа си, „и той страшно ще се разсърди, не ли?“

„Говори за нѣщо приятно!“ внуши Артуръ, и понеже това бѣше всичкото удоволствование, що той можѣ да получи, Бенъ помисли, че ще бжде добръ да си отиде, и да се извини както може за дългото бавене.

Оставенъ на себе си, Артуръ вървѣше полета къмъ дома си, дълбоко замисленъ. Първата частъ на плана му бѣше излѣзла тѣй успѣшна, че той трѣбваше да гледа да не го развали сега. Най-трудната частъ оставаше да се извърши, и лицето на момчето стана твърдѣ сериозно, като мислѣше за вѣроятнитѣ послѣдствия отъ своето дѣло, при все че дори и сега, като му додѣше на умъ за Балдока, не можѣше да се не изсмѣе. Додѣ да стигне у дома си, той бѣше рѣшилъ какво да прави. За добра честь майка му я нѣмаше, и малкитѣ му сестри играяха на овоцарницата, и тѣй нѣмаше кой да му задава затруднителни въпроси. Артуръ сѣдна, съ твърдо стиснати устни, да чака това, що щѣше да послѣдува, като искрено се надѣваше, че не щѣше да бжде принуденъ да чака дълго врѣме. При все това, когато най-послѣ се чуха стѣпкитѣ на баща му, олекчението, що усѣти, до голѣма степенъ бѣ размѣсено съ страхъ. Единъ погледъ къмъ баща му бѣше достатъченъ да му покаже, че бѣше добръ разбралъ сериозността на положението. Г-нъ Костонъ бѣше твърдѣ снисходителенъ баща, и на Артура, едникия му синъ, много рѣдко бѣха оставали желанията неудовлетворени. Въ сжщото врѣме той имаше строги понятия за правата на други хора, и можеше да бжде много строгъ въ наказване неспомислена пакостъ, що е причинила зло на други, както и самъ Артуръ знаеше твърдѣ добръ. А това бѣше нѣщо повече отъ пакостъ.

„Какво значи това, Артуре?“ попита той строго. „Г-нъ Браунъ казва, че ти си кралъ ябълкитѣ му. Трѣбва да има погрѣшка. Ти можешъ най-добръ да обяснишъ работата.“

Тѣкмо това бѣше, що Артуръ не можеше

да стори, и за туй той нищо не каза. Г-нъ Костонъ се разсърди. Той си бѣше позволилъ да не вѣрва въ виновността на сина си; но мълчанието му възбуждаше гнѣва му.

„Слушай, Артуре,“ каза той твърдо, „азъ трѣбва да се науча истината за тази работа. Намусеността нѣма никакъ да ти помогне. Земалъ ли си ябълките му или не си ги земалъ?“

Втори път чака и пакъ не получи отговоръ:

„Артуре,“ извика той нетърпеливо, „ти само правишъ по-лоша работата. Ако си зелъ ябълките, признай се; ако ли не, кажи си, и да свършимъ.“

Пакъ никакъвъ отговоръ.

„Твърдѣ добръ!“ продължи Г-нъ Костонъ съ въздишка. „Струва ми се, че само едно заключение може да се извлѣче отъ това. Г-нъ Браунъ каза, че си го оскърбилъ съ думи.“

„Азъ не го оскърбихъ,“ каза най-послѣ Артуръ, „поне нѣмахъ на ума си такъво нѣщо.“

„Той каза, че си се гордѣялъ за туй, що си билъ сторилъ и си се дори и смѣялъ.“

„Смѣхъ се,“ призна Артуръ.

„О!“ каза навѣсено баща му. „Кога ходи ти въ овощарницата му, я кажи ми?“

„Тази заранъ,“ отговори Артуръ, като желаше по-скоро да се измине идущиятъ половинъ часъ.

Г-нъ Костонъ изгледа нѣколко минути сина си мълчаливо.

„Влѣзъ въ малката стая, Артуре,“ каза той тогазъ, „и чакай, додѣ дойда.“

Артуръ послуша начаса, радвайки се, за дѣто бѣше прѣкаралъ тѣй лесно строгото разпитване. Той знаеше, че нѣщо по-лошо имаше да дойде; но трѣбваше да го прѣтърпи. Той се бѣ врекълъ да се отплати на Бена, и рѣшилъ бѣше да го стори.

На колѣни Артуръ прѣтърсваше нѣщата на дѣното на долапа. Скоро той издигна единъ голѣмъ и май страшенъ бастунъ и го изгледа за една минута. Дълго врѣме той не билъ употребяванъ защото лѣжалъ отдолу подъ нѣщата. „Ето,“ каза той на себе си, като намѣсти другитѣ нѣща и тури бастуна най-отгорѣ, „скоро ще го намѣрятъ, ужасно щѣше да бѣде да чакамъ, до като баща ми търси. Защо ли не гледа добръ?“

И дѣйствително не се мина дълго врѣме, ако и да се стори тѣй на Артура, и бащинитѣ му стѣпки пакъ се чуха. Тогазъ той се изправи правъ и си стисна твърдо жбитѣ. Мисълта за Бена му помогна, но дори и съ това той се нуждаеше отъ всичката си рѣшителностъ за да бѣде подкрѣпенъ, защото Г-нъ Костонъ, като се рѣши да накаже, рѣшилъ бѣше същеврѣменно, съ цѣль да не допусне да се повтори подобно нѣщо въ бѣдаще, да наложи хубаво наказание. Горкиятъ Артуръ се хвърли скоро на канпето и си скри главата въ възглавницата, чувствувайки се много мизеренъ за да мисли, че бѣше турилъ въ дѣйствие плана си. Но това не трая дълго врѣме. Мисълта, че бѣ избавилъ Бена дойде да го утѣши, и ако и да го болѣха много раменѣтъ, той пакъ почна да изглежда веселъ.

Нѣколко часа слѣдъ това, Артуръ бѣше самъ съ майка си. И двамата, обаче, се чувствуваха неспокойни. На лицето на Г-жа Костонъ се забѣлѣжаваше загриженостъ, и синътъ можеше лесно да отгатне що я бѣше причинило. Тя очакваше покаятелна изповѣдъ, това той сигурно знаеше, но това именно той не можеше да стори; при мисълта за своя успѣхъ, той едва ли можеше да въздържи усмивката си. Ужасно бѣше, обаче, да я остави да мисли, че той бѣ наистина кралъ. Тѣмъ когато мислеше, да ли не ще бѣде добръ да ѝ разкаже цѣлата работа вечеръта и да я помоли да му пази тайната, и баща му влѣзе въ стаята.

(Слѣдва).

КНИЖНИНА.

Книги, списания и вѣстници получени въ редакцията:

Списание, на Българското Инженерно-архитектно Дружество въ София. Год. V. Книжки 6 и 7. София.

Младина, илюстровано списание за дѣца. Год. IX. Книжка VI. Пловдивъ.

Сѣятъ, мѣсечно земеделческо списание за економия, земледѣлие и скотовѣдство. Год. III. № 7. Варна.

Уставъ на Взаимнопомагателно-потрѣбително Дружество „Помагало“ въ г. Сливенъ.

Вѣстници: „Нар. Права,“ „Новъ Вѣкъ,“ „Прѣпорѣцъ,“ „Народенъ Листъ,“ „Реформи.“ „Мода и Домакинство,“ „Пандесия,“ и др.